

leagă, de altfel, senzația insuficienței: o reprezentație care durează două ore și douăzeci de minute (inclusiv pauza) nu poate începe efectiv după o jumătate de oră (măsurată pe ceas) fără ca întregul să nu se resimtă de pe urma acestui handicap inițial. Mai exact, o lungă parte introductivă e folosită pentru "arătarea" personajelor, mai ales cele secundare fiind lăsate să se piardă într-o sumedenie de "acțiuni scenice" (glume, bancuri, strâmbături) care nu doar că nu lumineză conflictul - dimpotrivă! -, dar mai și fărâmițează la nesfârșit așteptarea spectatorului. Iar când, în fine, începe, spectacolul pare grăbit să parcurgă în timpul stabilit cantitatea de text rămasă (text al cărui traducător nu e menționat nicăieri - regretabilă omisiune). Partea a doua

a montării este substanțial mai "adunată", mai viguroasă și mai riguroasă, făcându-te, tocmai, să regreti că relației dintre Catarina și Petruchio nu i se îngăduie o evoluție mai amplă. Și e păcat, pentru că atât Oana Pellea, cât și Marian Râlea au resurse mult mai generoase decât reușesc să dezvăluie acum. Oana Pellea e o Catarina mai puțin îndrăcită decât amenința apariția "înarmată" de la început; este, în schimb, îndărătnică (așa cum spune altă traducere a titlului piesei), țâfnoasă și vanitoasă, disimulând totuși o vulnerabilitate lăuntrică înduioșătoare; actrița ne amintește că e și o foarte bună interpretă de comedie, lăsându-ne, cum ziceam, să ne gândim cu nostalgie la ce ar fi putut face din acest rol dacă i s-ar fi cerut. La fel, Marian Râlea își

reconfirmă, în Petruchio, "văna" histrionică binecunoscută și mult-admirată, fără a ne surprinde însă cu nimic: e "dur", năbădăios, vag mitocan - și cam atât; și el putea mai mult. Ca să nu mai vorbim de Marin Moraru... Sunt "în rol" - știu cât de tare detestă actorii această expresie, dar nu e vina mea că am ocazia să o întrebuițez -, sunt, care va să zică, în rol Anca Sigartău, Mihai Fotino, Theodor Danetti, Stelian Nistor, Constantin Drăgănescu. Ar fi interesant ca Mihai Măniuțiu să reia *Îmblânzirea scorpiei* peste alți vreo zece ani. Dacă om trăi și-om vedea, o să fie interesant de constatat și ce ne-om aminti atunci din spectacolul de acum.

Alice Georgescu

Așteptându-l pe Tartuffe

La Teatrul Național din Iași, *Tartuffe* a avut ultima premieră pe data de 10 mai 1970, în urmă cu 30 de ani, rolul titular fiind, atunci, magistral susținut de Ștefan Dăncinescu. Gestul readucerii pe această scenă a mereu actualei comedii molieresti se cuvine, de aceea, salutat. Cu atât mai mult cu cât tălmăcirea ei scenică, încredințată regizorului Petru Vutcărău, a dovedit că poți fi foarte modern fără să faci apel la teribilisme. Regizor impredictibil, mereu în căutare de soluții care să anime și să păstreze atenția privitorului, Petru Vutcărău, director al Teatrului "Eugène Ionesco" din Chișinău, este, de peste zece ani, o cunoștință prețuită de publicul din România.

Textul a fost citit, decodat și tradus către scenă cu o vădită disponibilitate ludică. A fi serios, ne spune spectacolul, nu înseamnă a fi neapărat rigid și încruntat; a fi serios înseamnă a fi adevărat. Așa stând lucrurile, regizorul, în deplin consens cu spiritul teatrului molieresc, subordonează acțiunea, studiului psihologic. Personajele (cu o singură și incomodă excepție) sunt, astfel definite în modul cel mai minuțios cu putință; logica lor interioară trece impecabil în imaginea scenică asigurată de interpreți. Elmire (Anne Marie Chertic) este o soție virtuoasă, desigur, dar, ca orice femeie normală, este și puținel

cochetă; doamna Pernelle (Tatiana Ionesi) își poartă cu demnitate țâfnoasă cele câteva - foarte puține! - idei fixe, mereu de-a curmezișul evidențelor; Marianne (Doina Deleanu) este, fără îndoială, panicată de perspectiva despărțirii sale de frumusușul și pasionatul Valère (Adi Caraleanu), dar se și amuză pe seama ridicolei decizii a tatălui ei, care vrea s-o arunce în brațele lui Tartuffe; Cléante (Vitalie Bichir) arbitrează cu aristocratică detașare toată întâmplarea, imun la prostia funciară care a declanșat această alertă colectivă; Damis (Doru Aftanasiu), excelent în valorificarea parodică a unei partituri fără virtuți deosebite) devine, surprinzător, principalul contestatar al aceleiași prostii; până și cele două cupluri de servitori, simetric imaginate de regie, adică teluricele slujnice din casa lui Orgon (Antonela Cornici și Petronela Grigorescu) și inițiatii într-o perversiuni subtile, însoțitorii enigmatici ai lui Tartuffe (Radu Ghilaș și Bogdan Farcaș - debut frumos, tânărul interpret fiind încă student, în anul al II-lea), dar și pitorescul Servitor (Daniel Busuioc, mumifiatul Portărel (Liviu Manoliu) sau "dubla" lui Constantin Avădanei - Servitorul și Căpitanul - întregesc panoplia unor existențe care depind strict unele de altele.

Acest peisaj uman, policrom și

Ion Sapdaru, Constantin Avădanei, Teodor Corban

TARTUFFE de Molière. Traducerea: A. Toma ● **TEATRUL NAȚIONAL "VASILE ALECSANDRI"** din IAȘI ● Data reprezentației: 20 aprilie 2000 ● Regia: Petru Vutcărău ● Scenografia: Axenti Marfa ● Mișcarea scenică: Victoria Bucun ● Distribuția: Tatiana Ionesi (Doamna Pernelle), Ion Sapdaru (Orgon), Anne Marie Chertic (Elmire), Teodor Corban (Tartuffe), Ada Gârțoman-Suhar (Dorine), Doina Deleanu (Marianne), Adi Caraleanu (Valère), Vitalie Bichir (Cléante), Doru Aftanasiu (Damis); în alte roluri: Constantin Avădanei, Liviu Manoliu, Daniel Busuioc, Petronela Grigorescu, Antonela Cornici, Radu Ghilaș, Bogdan Farcaș.

dovedind un teribil chef de viață, este dominat clar, în spectacolul nostru, de două prezențe: Dorine și Orgon. Omniprezentă, agresivă, persiflantă, tranșantă, purtătoare de energii cumplite, Dorine, imaginată și întru-chipată cuceritor de Ada Gârțoman-Suhar, controlează autoritar povestea dramatică de la prima la ultima scenă, performanță egalată, pe un cu totul alt palier al căilor de exprimare artistică, doar de Ion Sapdaru (Orgon). Actorul, posesor al unei subtile științe a construirii personajului, ocolește cu eleganță capcanele alunecării în explicitări de efect pasager și ne oferă imaginea dezolantă a credului sadea, vexat în principiile sale. Replicii rostite cu relevabilă grijă pentru nuanță i se adaugă plastica bogată a gestului și a mișcării, perplexitatea pauzei, explozia revelației. Într-adevăr, memorabile aceste două creații actricești! În Tartuffe, Teodor Corban nu mai reeditează izbânzile care, de câteva

stagioni încoace, l-au impus atenției regizorilor, criticii și publicului. Personajul său, venind dinspre paraiziții lanșați glorios de Plaut și trecut prin școala lui Fra Timoteo din Mătrăguna lui Machiavelli, traversează spectacolul cumva debusolat, cu supralicitări supărătoare în etapa "preacercniecei" și cu relaxări suspecte în cea a certitudinilor, izbutind să convingă doar în secvența conturilor încheiate, când își leapădă masca fățărniciei și se înfățișează în toată anvergura mizeriei sale morale. Actorul a avut și neșansa de a i se anula aproape în întregime o scenă importantă, cea a flagrant-delictului sentimental, consumată la mare concurență cu demonstrația de tandrețe homosexuală a gârzii sale de corp. Dar, chiar și fără această regretabilă eroare regizorală, Tartuffe își pierduse locul cuvenit, teoretic, pe podiumul valorilor montării. Așteptarea noastră, îndreptățit sărbătorească, a fost, la acest capitol, înșelată, pentru

că Tartuffe nu e un rol care să accepte aproximațiile, exagerările sau jumătățile de măsură. Spectacolul, în ansamblul său, este însă unul care poate fi socotit reprezentativ pentru momentul actual al Teatrului Național "Vasile Alecsandri", adică unul de certă calitate. La această impresie contribuie din plin și excelenta rezolvare a spațiului de joc, datorată scenografei Axentii Marfa, probabil punctul cel mai înalt atins până acum de această autentică artistă a armoniei formelor, volumelor și culorilor. Așa cum cerea inteligenta lectură regizorală, povestea scenică este desprinsă, și prin intermediul decorului și costumelor, dintr-un anumit timp și dintr-un anumit loc, sămburele grav al discursului dramatic fiind învăluit într-un zâmbet complice, potrivit vechiului adagiu horatian "Ridendo dicere verum".

Constantin Paiu

Altă răscruce de vânturi

CAFENEUA de Carlo Goldoni. Traducea: Constanța Trifu și Lidia Sava ● TEATRUL ODEON ● Data reprezentației: 6 mai 2000 ● Regia și ilustrația muzicală: Dragoș Galgoșiu ● Scenografia: Vittorio Holtier ● Distribuția: Cornel Scripcaru (Don Marzio), Constantin Cojocar (Ridolfo), Mircea Constantinescu (Pandolfo), Ionel Mihăilescu (Trappola), Camelia Maxim (Lisaura), Laurențiu Lazăr (Agabito), Marius Stănescu (Eugenio), Dan Bădărău (Flaminio, sub numele de contele Leandro), Anca Neculce (Placida), Oana Ștefănescu/Diana Gheorghian (Vittoria).

Probabil că bărbatul singuratic de la masă, privind disprețitor agitația clienților și a patronului, este o permanență, o "valoare" universală a cafenelelor din toate timpurile și din toate locurile. Gentilomul napolitan din piesa lui Goldoni devine în spectacolul lui Galgoșiu un fel de soldat vagabond, martor mincinos în toate conflictele care se încing și se calmează, la răspântia unde este situată prăvălia lui Ridolfo. La răscruce de vânturi, cafeneaua oferă un adăpost și, de câte ori personajele pătrund în el, se aud rafalele unui vânt cumplit, vestitor de anotimp înghețat. Veneția exterioară, unde se presupune că se desfășoară veselul carnaval, nu este nici atrăgătoare, nici primitoare, nici fascinantă. Carnavalul este mai degrabă un spațiu mental unde personajele își permit modificări de identitate și cedări în fața impulsurilor naturale. Scenografia semnată de Vittorio Holtier mobilează spațiul scenic cu misterioasa vilă a cântăreței străine, o scenă în scenă, de unde apar, pentru a se ascunde din nou, sunete, personaje, conflicte, sentimente. Culorile sunt stinse, aspirând la o eleganță inaccesibilă. Convențiile commediei dell'arte trec fără obstacole în cele ale operei, ale

westernului sau ale caricaturii de ziar. Este un carnaval confidențial, fără explozii colective. Fiecare personaj își trăiește individual ieșirea din normă, înveselindu-i pe ceilalți, dar știind că viața normală își va relua cursul: patronul de tripou încearcă să profite de pe urma disperării ghinionistilor la jocul de cărți, balerina întreținută de falsul contele se lansează în imposibile arii de virtuozitate, negustorul pierde sistematic la cărți și predispoziția spre aventură erotică îl aruncă în brațele propriei neveste, contele este demascat de soția lui, Placida – deloc placidă –, și își reface matrimoniul. Punctul inițial al acestor întâmplări este întotdeauna o replică a lui Marzio, ceva ce lui i se pare, ceva ce nu a auzit bine sau propria lui viziune sceptică asupra naturii umane. Cornel Scripcaru construiește cu abilitate mecanismul de funcționare al personajului, asigurându-i în același timp variații de ton și de reacție. Plictisit, bosumflat, curios, suficient, șmecher, cafeneaua este pentru el – ca și pentru regizorul spectacolului – un loc unde poți să te amesteci, fără mari pericole, în destinele măștilor înconjurătoare. Constantin Cojocar participă cu grație la acest joc: dacă Marzio este regizorul, Ridolfo cafe-

foto: Mihai Muscelanu